Ч. 80 (11.421). Львів, четвер 11. квітня 1929. Оплачено готівкою. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. шадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 леї, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Культурне діло.

Львів, 10. квітня 1929.

Наші робітники пера звертаються до громадянства прийти їм з допомогою для придбання власної літньої оселі в наших горах.

Не знаємо, як відгукнеться наш інтелігентний загал на цей поклик. Але знаємо, що є це перший випадок на галицькій землі, коли зорганізовані письменники та журналісти звертаються до свого громадянства за допомогою.

Досі журналісти та письменники були тими, які перші приходили з допомогою при всяких збірках нашим інституціям, товариствам і організаціям. Коли треба було кинути серед загалу ідею, освітлити її, розяснити, спопуляризувати — представники громадянства звертались у першу чергу до нашої преси.

Преса в нас слаба. Не можна рівняти її впливу з впливом міліонових концернів, що гуртують довкола себе найбільших фінансистів і керманичів держави. А проте по змозі своїх скромних сил наша преса складала при кожній нагоді лепту до скарбниці кожної нашої організації, що потрібувала її піддержки, чи то в момент своїх засновин, чи в хвилинах матеріяльної скрути.

Роля письменників у нашім національнім, знесиленім житті незавидна. Аж тоді, коли якийнебудь з них умирає або находиться в останнім етапі свого життевого шляху, громадянство довідується, що він живе з злиднях і що його талант роками заломлювався у боротьбі за „хліб насущний".

Наші інституції, організації ні приватні меценати не встановлюють ніяких премій ні нагород, не розписують ніяких літерат. конкурсів, які могли би щороку заохотити письменників до праці та матеріяльно піддержати їх у ній на майбутнє. Наші письменники за журналісти не користають нині ні з одного з привілеїв або вигод, доступних для чужинних робітників пера.

Покищо єдиним бажанням наших робітників пера є мати невеличкий захист, де раз на рік, напротязі місяця могли би вони відпочити на лоні природи, свобідно обмінятись думками та вражіннями, затіснити дружні взаємини та подумати над засобами оживлення нашого духового життя.

У цьому скромному ділі повинно допомогти їм громадянство. Неодин наш громадянин, який у приступі доброго настрою, при нагоді якогонебудь родинного свята або в веселім товаристві легкою рукою витрачує 100 і 200 зол., міг би такою одноразовою жертвою сплатити свій довг супроти української книжки та преси і цим дати доказ зрозуміння культурного діла.

По широкому світі.

Венізельос заявив, що Греція буде далі вести свої змагання до мира й хоче підписати пакт приязни з Туреччиною та Болгарією.

Вслід за вчорашніми звістками, що Гінденбург зовсім здоровий, приходять нині телеграми, що він поважно недужий.

10.000 американських вояків жде на кордоні Мексику, щоби виступити негайно, коли тільки мексиканські повстанці ввійдуть ще раз на територію Спол. Держав.

„Оссерваторе Романо" поміщує гостру замітку на адресу радянського уряду в звязку з переслідуванням католицьких священників.

Приватна консисторія Ватикану збереться між 20. і 23. травня.

Литовський уряд рішив признати соціялістичну партію незаконною і розвязати її. Досі арештували 56 її членів. Соціялістична партія, як пише урядова преса, підготовляла державний переворот.

З Німеччини приходять звістки, що між партіями, які стоять в обороні уряду, прийшло до порозуміння і що вони утворять великий бльок коаліції.

Відгуки на статтю марш. Пілсудського.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 8. квітня 1929.

Загальне враження — те саме, що у Львові і скрізь, куди „Дно ока" сягнуло. З тією хіба ріжницею, що Варшава знала вже в суботу, що слідуючого дня санаційні ґазети принесуть статтю марш. Пілсудського, а своєрідна слава дотеперішніх його статтей, промов та взагалі всякого рода енунціяцій, та ще й нинішня особлива політична ситуація (повний місяць кабінетової кризи!) довела до того, що вчора, в неділю, коло 9-ої години зранку в пречисленних тутешніх кіосках не було вже ні одного примірника „Глосу Правди", „Епоки", „Курєра Поранного", „Експресу Поранного" та „Дня Польского"! З санаційної преси один „Пшедсвіт" тієї статті до поміщення не отримав: бо теж у статті лише один клюб ББ. є виїмятий зпід загальної характеристики нинішнього сойму і його членів, а клюб „Революційної Фракції" до того виїмку не зарахований. Зпоза санаційних газет лише жидівський „Момент" добув собі посередньою дорогою текст статті — задля сензації.

Бож це й сензація небувала і ці два дні ніде про ніщо іншого не говориться, як лише про ту статтю, про *зміст і форму* „Дна ока або враження людини хворої з бюджет. сесії сойму". Не дивниця, що нині поза „Роботніком" і „Курєром Варшавским", усі варшавські поважніші ґазети те „Дно ока" в цілости передрукували, та вже не *як сенсаційний ґазетний матеріял, а як історичний документ* і як документ великанської актуальної практично-політичної важности.

Що говорять? Богато, дуже богато. Що пишуть? Мало, страшенно мало. Межі розмов на тему статті марш. Пілсудського надзвичайно широкі: ось напр. журналістів цікавить питання, як їх товариші із ріжних національностей, кореспонденти непольської преси поперекладали на їх рідні мови ріжні, у словниках незустрічні, вислови! Мимоходом кажучи, коли в автора цих рядків спитали, як по українськи звучить те й друге слово — він був — зі соромом це признає — немало збентежений, бо кількалітній його побут за межами рідного краю погано відбився на його знанню рідньої фразеольоґії... Говорять і про те, що офіц. ПАТ подав за кордон статтю марш. у просто версайській формі, що „Час" пропустив цілі уступи, — говорять про причини, значіння і наслідки статті.

Але пишуть мало. Ось нинішня *„Газета Варшавска"* написала цілу передову статтю „Про повагу держави" і за цей свій поважний крок була — *сконфіскована.* З решти опозиційної преси *„Курєр Варшавскі"* звертає увагу на два головні суттєві моменти статті „Дно ока": признання маршалка, що в останньому часі кількакратно зголошував перед президентом републики готовість стати на чолі уряду, і погрозу під адресою Держ. Трибуналу, що колиб він, марш. Пілсудський був премєром, то „Державний Трибунал не відважиться зібратись ані разу". До тої останньої точки „Курєра Варш." скромненько зауважує:

> Заходить тут очевидно якесь непорозуміння. Бо такої ситуації з правного погляду не можна подумати собі. Зрештою, як відомо, перше засідання Держ. Трибуналу вже відбулося, його члени є заприсяжені, а в рамцях обовязуючих у Польщі законів означена законно діяльність Держ. Трибуналу не може бути зупинена розпорядком голови ради міністрів.

І дальше:

> Ціла стаття марш. Пілсудського є пройнята питомою йому відразою до сойму, яку вже нераз виявлив. Те своє неґативне відношення до парляменту вбирає в форму особливо яскраву, вживаючи таких досадних висловів, що трудно би їх на цьому місці навести, при чому один соблию зрастичний вислів у вчорашній статті повторився у ріжних відмінах аж тринять разів..."

Навівши потім коментар „Дня Польского", про який буде мова нижче, „Курєр Варш." заявляє:

> Не вдаємося в оцінку тріюмфальних внесків, виведених із статті марш. Пілсудського органом князя Радзівіла... Ми з свого боку, у постійній журбі про громадське добро можемо висловити хіба пересвідчення, що того рода безприкладно яскраві у змісті і формі виступи діячів, які займають передові становища у державній ерархії, мусять викликати всюди дуже відемний ефект.

Подібну увагу зробив *„Роботнік"* ще в недільному числі, подаючи заздалегідь у 9-ти рядках петиту зміст довжезної півторасторінкової статті:

> Від себе додаємо тільки одну увагу: не можемо зрозуміти, яку користь можуть принести Польщі того рода заяви б. Начальника Держави, б. премєра й нинішнього міністра військових справ Річипосполитої.

Із *санаційної* преси найдовший і найповажніший коментар приніс згаданий уже вище монархістичний „Дзєнь Польскі". Аристократи з княжого подвіря пп. Радзівілла й Любомірського вважають доцільним таки проти форми висловів марш. Пілсудського делікатно застерігтися. Однак ця форма настільки вже маршалкові питома, що

> не викликує здивування, бо до неї вже люди привикли.

Зате змістом „Дзєнь Польскі" захоплений: Стаття марш. Пілсудського

> є промінем дуже ясного світла, яке розпорошує хаос здогадів, міркувань і коментарів, що зродився у звязку з істнуючими від кількох тижнів настроями кризи... Зі статті видно ясно й понад усякий сумнів, що відношення марш. Пілсудського до сойму не тільки не змінилося на краще, але, навпаки, стало ще більше безоглядне... Навіть про відносно пристойне („поправне") співжиття між марш. Пілсудським та соймом мови бути не може... Не є виключене, що на чолі нового кабінету стане марш. Пілсудський. А як пан маршалок розуміє завдання будучого уряду, це ясно чейже видно з заяви, що ні разу не дозволить зібратися Державному Трибуналові, який має судити мін. Чеховича... *Вже нині ніхто не може мати сумнівів, до якої мети буде змагати новий уряд* і яке буде його відношення до найбільш актуальних проблем нашої державности... *Ситуація вияснилася і „розгрика" зближається".*

А проте, не вважаючи на такий „ясний" коментар твердимо, що, навпаки, всі попередні сумніви щодо фізіономії нового уряду *далі істнують і ситуація не лише не вияснилася,* але ще гірше *заплуталася.* Не зміняє цього факту також лепет брукового *„Курєра Червоного"* про „Грім правди".

> ......карта політичної ситуації в Польщі відвернулася радикально!... Вчорашня заява це вже не слова присуду, це вже тверда заповідь екзекуції!"...

У тому самому числі „Курєра Черв." є мала замітка пн. „Дно ока", в якій пояснено „фахово", що лікарські оглядини дна ока не тільки не є поважною і небезпечною операцією, але теж їх причини бувають інколи дуже невинні, тому взагалі „дна ока" не треба брати траґічно. Дехто поясняє ці виводи, що це „дипльоматичний" натяк, аби взагалі статті маршалка не приписувати таких траґічних наслідків, про які тойже самий „Курєрок" трохи вище пише товстим друком!

Поважні сумніви має теж жидівський „Наш Пшеґльонд", який передовицю п. н. „Дно ока і суть справи" кінчає таким багатомовним зворотом:

„...Цікаво теж буде, яке становище до цілої тої справи займе пан президент Річипосполитої, бо стаття марш. Пілсудського залишає під цим оглядом деякі неясности...

Безумовно, що можна погодитися з гіпотезою, що

„стоїмо *може* напередодні важливих рішень, болісних операцій, богато небезпечніших, ніж оглядини два ока". —

— але лише зі застереженням „може". Бо як *перед* статтею марш. Пілсудського ніхто нічого *певного* не знав і всі оперували лише гіпотезами, таксамо діється і після тієї статті. Що торкається безпосередніх наслідків статті, напр. евент. *реакції збоку сойму* (конкретний закид державного зрадництва послів першого сойму і перекупства другого сойму, таємничий уступ про якісь партійні боївки у соймі, погроза Державному Трибуналові), то інформації з нинішнього дня кажуть твердити, що *ніякої реакції не буде*. Отже „можливо", що з великої хмари буде цілком малий дощик, що знов не виключає, що „може" бути" й справді шалена буря...

І. Кедрин.

Заява американського фінансового дорадника в Польщі.

Американський фінансовий дорадник в Польщі Девей спростовує чутку, немов би то він змішувався у переговори в справі утворення нового уряду. Він опублікував коротку заяву, що плян стабілізації польської валюти не залежить від польської внутрішньої політики, і що він особисто не вмішується у внутрішньо-політичні справи. Ця заява була викликана звісткою одного великого фінансового органу в Льондоні, який повідомляв, що Девей виступив перед президентом Польщі проти диктаторського уряду крайніх військових кругів, бо це зменшило би можливість контролювати бюджет.

—o—

Соціялістичний капіталізм.

Громада міста Відня, що ним, як відомо, кермують соціялісти на чолі з бурмістром Зайцем, є власницею величезних будинків-касарень, в яких мешкає коло 170 тисяч людей, майже 10 проц. цілого населення Відня. 40 проц. всеї площі міста належить громаді, при чому загальний розмір теренів, придатних до забудови, вдвоє більший від території нової папської держави — Ватикану. Таким чином громада Відня заряджує величезним нерухомим майном, що дає, розуміється, величезні прибутки. Для поповнення каси міста багато причиняється фінансовий диктатор міста Брайтнер, який установив високі податкові норми. Тому не диво, що соціял-демократи зі своєї цитаделі-ратуша хотять кермувати долею всеї Австрії, бо-ж вони добре зрозуміли новітню правду, що хто має гроші, може мати коли не все, то дуже богато.

—o—

Огляд подій.

Америка. — Англія. — Стріча Чемберлена і Муссоліні.

Берлін, 6. квітня 1929.

II.

Прихід Гувера до влади вносить у політичний розвиток найближчих літ неменше сильний чинник сталости і означености що й репараційна конференція. Правда, богато прочищуючої роботи вніс у післявоєнний світовий хаос уступивший президент Куліідж. Одною із найбільших його заслуг було те, що він **вирівнав і взагалі усталив проблему великих воєнних міжнародніх довгів**, завів у цілій отій справі певний порядок, усталив суми і взагалі підготовив ось так щодо Европи самовистарчальні позиції американської політики. Але щойно Гувер матиме час і обєктивні можливости усталити на прочищенім вже грунті систему великої американської вовнішньої політики. Стоять перед ним передовсім три невирішені Куліджем питання, а саме: відповідна постановка англьо-американського суперництва, справа американсько-російських відносин і накінець розбудова системи південно-американської політики. Головнож проблема правнодержавного визнання СРСР з боку Америки сотворить певні реальні факти, безконечно важливі для остаточного усталення якостей особливож европейської політики. Німці надіються з усею певністю, що Гувер визнає уряд і державу більшовиків. І хоч нема найменшого сумніву, що активна праця американського капіталу вибе неодну діру в системі тамошнього соціялізму, то тим неменше схід Европи робиться в такому випадку чинником доволі сильним, щоб німці не могли рахувати на більшовицько-американську комбінацію, як на одну з найбільше потенціяльних можливостей в напрямку зміни версальського укладу Европи. Щоправда, це тріватиме ще декілька місяців, заки Гувер вповні „впрацюється" на свому новому пості. Та всеж його поява на політичнім овиді матиме далекосягле політичне чи навіть історичне значіння.

Осьтак завдяки активізації репараційної справи і зміні американської президентури наломлюються оце можливости, які зможуть перевести глибокі зміни в цілому укладі світової, зокремаж европейської ситуації. Проте, щойно вирішення третьої проблеми — а саме питання англійських виборів — дасть повну змогу начеркнути дальші можливости світово-політичного розвитку. Вислід англійських виборів вирішить передовсім **питання зовнішньо-політичного імперського курсу.** Політика Чемберлена була весь час дефензивна, побудована з якостей британсько-імперської оборони перед натиском Америки і СРСР на англійський стан посідання. На лінії його курсу лежало передовсім політичне „засклеплення" Европи, щоби мати з цього боку забезпечені плечі. Ідею зблькування Европи він проводив найперше при допомозі політики Льокарна, потім за допомогою відновленої франко-британської антанти.

Одною з найбільших турбот у тій роботі було лятентне франко-італійське суперництво. Три рази пробував Чемберлен грати ролю маклера поміж Римом і Парижем. Вперше в 1925 р. на Сильвестра, підчас його зїзду з Муссолінієм в Рапалльо. Потім у вересні 1926 р. підчас зїзду з Муссолінієм в Ліворно. Нарешті-ж цього року, на другий день латинських Великодних свят підчас їх побачення у Фльоренції. Цей сам змисл мали балачки Чемберлена зі секретарем Ґранді в осени минулого року в Люгано. Цьогорічна поїздка Чемберлена до Фльоренції і його побачення з Муссолінієм має ще свій окремий змисл, перш за все як засіб англійської виборчої агітації. Аліянс Льондону з Парижем счаста інтерпретовано як нові великі підготування до війни так само проти Совітів як і Америки. Але війна — в нинішніх умовах — лихе агітаційне средство. Тому то, щоби збудити в англійських виборчих масах переконання миролюбивости консерватистів і їхньої безпартійности в европейських справах заранжовано стрічу у Фльоренції. Та стріча без сумніву має ще й глибший підклад як тільки бажання здобути агітаційний козир — мовляв — ми такі самі добрі приятелі Італії як і Франції! Але ціла ота фльорентійська історія показує, як дуже є залежний усякий сучасний політик від настроїв виборчих мас, навіть тоді, коли він — так як наприклад Чемберлен — є носієм певної політики, обчисленої не так на ефект нинішнього дня, як на далекі історичні результати. Нові англійські вибори виявлять скільки шанс має Чемберлен, щоби до кінця провести свою політику. Щойно розвязка цього питання дасть змогу усталити можливости світової політики на цілий ряд літ вперед.

Зенон Пеленський.

Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ.[30]

Оповідання.

(Продовження)

— Оці думки ворушать від довшого часу і мій ум, забрали сон з моїх віч! — промовив тихо Грицько. Він стояв блідий, його очі горіли. — Викресати огонь, огонь, що всіх запалив би і рабів примусив до великих діл! Нераз оглядаюся назад, як жили наші батьки, а як ми живемо: бачу поступ, але він іде поволі. Один рух, огонь збудить нас, він один у силі вирвати нас усіх із сну буденщини й повести до великих змагань, до легу, до ясних вір... Земля вже давно спрагнена крови! Одна кров і пожежа збудять усіх сонних!

— Стривай! — перебив Стецько. — Ти сподієшся, що рух, пожежа перетворять, переродять душі? Ти віриш у те, що лінивий стане в огні трудящим, а дурень — мудрим? Ти віриш у те, що рух, огонь, революція перетворять старого Левицького, натхнуть його до великих діл, тоді, коли він все життя робив малесенькі? Як поллється кров і скинемо кайдани і в Сороках крикне наріз: „Давай провід!", то старий Левицький відповість: „Ім крапка і крапка — по підписі нема ось тут крапки"! А думаєш, що старий Постригач побачить і розріжнить, що велике, а що мале? Революція може його або йому подібного викинути на визначне місце, а тоді він як міністр готов власноручно направляти міністерські ворота! А той, що ціль життя бачить в одних картах і цей наш товариш, що сам украв у себе життя на чотири роки — буде, думаєш, тепер дбати про загальні діла, як він не дбав про них ніколи!? Ні! Він нині протратив цілих чотири роки свого життя — в час революції протратить і добро загальне! Ось що скажу: дурень все буде дурнем, а в час революції, дІставши владу в руки, богацько зла накоїть. Підлий, ставши на чолі, і правих поведе в біду. Коротко, ти в блуді, думаючи, що рух, революція випрямлять кривих. Навпаки може статися: Прийде великий момент, знайде мале число покоління! — як це вже хтось сказав!

— Ти перше казав, що це рабство зробило їх такими, значить: щоб їх навести на добро, треба розбити рабство — зачав Грицько.

— Так, вікове рабство зробило їх такими — відповів Стецько, а нині їм самим треба найперше переродитися в своїх душах. А школа, виховання мусять помогти. Це праця на роки. Письменники, поети й великі громадяни мусять бути тими учителями, самі жити для великих діл і своїм життям та вчинками й творами виховувати нові покоління. Колиж прийде великий момент буде тоді ствердженням факту, а не початком. Отже тому ідея твого Прометея мені не сподобалася, він приносить усе готове з неба. А хто сподіється дістати все з неба, тратить самостійність, стає убогим тілом і душею, як увесь наш нарід, релігійний і — бідний тілом і душею!

— Туман ти, дурень, — перебив Грицько. — Прометей — це кожний з нас!

— Ти так думав? Ти так його задумав? — спитав Стецько. І знов оба пристанули.

— Так я задумав і так хочу вивести. Прометей переходить довгу боротьбу в душі, аж дійшов до пізнання добра. А коли вже дійшов, збирає свої сили, восереджує всю свою енергію на велике діло і жертвує себе без застережень. Він знає, свідомий того, що за його вчинок чекає його тяжка кара, та знає він і те, що його вчинок дасть щастя міліонам. І він іде, перенятий всім своїм єством, щоб сповнити обовязок. Розумієш уже тепер?

Ішли дальше. Перед ними при шляху виростали липи, що тулилися біля старого хреста. Старі, крислаті дерева дрімали тепер у місячному світлі.

— Опічнім хвильку! — промовив Стецько. — Мабуть недалекий уже наш шлях і нічого нам спішитися. Спічнім пару хвилин!

Сіли біля лип. По хвилині промовив Стецько:

— Дивне почуття огортає мою душу. Здається: пуста ця наша прогулька і дрібна, та бач, і дрібниці наводять нас часом на цікаві думки. Цієї ночи я прозрів. Уже давно зродилися в мене думки, та аж нині звів я їх до купи. — Найперше, із себе самих, із своїх душ скиньмо ярмо і будьмо самостійні, тоді станемо вільні, богаті тілом і душею. І тільки те, що кожний з нас здобуде працею і трудом, тільки це одно буде наше. Що здобудемо всі в праці й поті чола — тільки те одно буде наше!

— Це правда — доповнив Грицько.

— І передімною і перед тобою довгий, тернистий шлях. Нам обидвом побратися за руки і йти сіяти зерно. Щож, молоді ми ще, минула щойно двацятка, та вже нині треба нам поставити собі одну-одиноку мету на все життя і все життя до неї одної йти, хоч терням, хоч огнем. Адже знаєш, скільки то молодих авторів виступає, а як мало з них переживає бурі й негоди життя! Як багацько, служачи золоту — губить свою честь..

— Отже присягнім собі ось-тут під цими крислатими липами — де і в якому селі, й самі не знаємо того, — що висока думка, правда і краса будуть усе нашим найвищим заповітом, а нашим ворогом буде все зло, рабство і дрібничковість, брехня слова й думки і погані вчинки. Присягнім собі, що все підемо шляхом твого Прометея!

(Продовження буде.)

Чи прийде до порозуміння між Голяндією і Бельгією.

Між Бельгією і Голяндією ведеться здавна спір за злуку Шельди з Райном. Переговори в цьому напрямі розбиваються завзято, бо на таку розвязку справи, якої домагається Бельгія, не хоче згодитися ніяким робом Голяндія. Чомуж так залежить Бельгії на злуці Шельди з Райном, на проведенні того каналу?

Бельгія хотілаб мати канал, що зачинавсяб від порту в Антверпен і йшов би через голяндську провінцію Півн. Брабант. Цей канал був би найкоротшим шляхом до Райну. Таким чином Бельгія дісталаб найкоротшу злуку з Антверпен і моглаб вивозити та привозити всякі товари значно дешевше, як досі. Така перспектива є очевидно дуже приманна для бельгійського королівства, зате Голяндія має богато причин побоюватися саме такої розвязки справи.

Голяндія в даному випадку мусить боронити свого Ротердаму, який має виїмково корисне положення з господарсько-торговельного погляду. Тому вона стоїть на становищі, що може допустити тільки до такого звязку поміж Антверпеном і Райном, який не пошкодив би в нічому дотеперішньому становищу Ротердаму. Конкретно Голяндія згодиласяб на будову ще одного каналу, одначе застерігається рішуче проти прямого получення Райну з портом в Антверпен.

Погляди обох держав у цій справі, як бачимо, зовсім протилежні. Після довгих, неофіціяльних розмов і переговорів між інжинірами обох держав Бельгія спрецизувала своє становище в окремій ноті. Відповідь на цю ноту саме тепер виробляється в Газі і буде щойно за кілька тижнів готова. Тоді буде вона подана й до прилюдного відома. Але вже тепер не можна мати сумніву в тому, що Голяндія поставиться неґативно до бельгійського предложення, як це недавно заявив голяндський міністр закордонних справ у першій палаті в Газі. Він без обиняків назвав цю справу безнадійною, саме тому, що Голяндія не може згодитися на проект Бельгії, коли не схоче вбити свого ротердамського порту.

Таким чином обі держави стоять перед важкою дилемою. Не виключене, що Бельгія, після одержання неґативної відповіди, звернеться по інтервенцію до Ліґи Націй і зажадає висилки інтернаціонального розємчого суду, що вирішив би цю справу. А що буде, як Голяндія не прийме того рішення?

Цікава статистика

Париський „Матен" повідомляє з Пекіна, що після даних китайського робітничого союзу в 1928 році китайський уряд у своїй боротьбі проти комуністичного руху покарав на смерть понад 100.000 людей.

Радянська Україна.

Радянські господарства.

На Україні є тепер понад 1000 радянських господарств. Вони мають у своєму посіданні площу 1,100.000 гектарів землі, з чого 845.000 гектарів припадає на рільництво. Для пояснення треба зазначити, що радянські господарства — це великі державні господарства на деяких давних поміщицьких землях, що мають спеціяльні завдання, а саме: раціональну, зразкову рільну культуру. До кінця наміченого пятирічного пляну господарки зросте управна площа ріллі у радгоспах до 1,100.000 гектарів. Переважна частина тих господарств згуртована в Укррадгоспобеднанні займається плеканням зернових культур. Інші, як радгоспи Цукротресту і Укрсільцукру плекають цукровий буряк, а радгоспи спірттресту бараболю. Господарства зернових культур сіють найбільше пшениці, а в степових господарствах, крім пшениці, обсівають поважну площу травами. Ведуть вони і раціональну скотарську господарку.

Металюрґійна вистава.

Харківський „Комуніст" з 3. квітня повідомляє, що у Дніпропетровську підготовляють всеукраїнську металюрґійну виставу, яку відкриють дня 1. травня ц. р.

Мануфактура для України.

Народній Комісаріят Торговлі СРСР у Москві повідомив відповідні державні установи в Харкові, що в другому півроці цього господарського року Україна дістане приділ бавовняної мануфактури у сумі 2.296 вагонів.

Велика хуртовина на Україні.

Харківський „Комуніст" з 3-го квітня повідомляє, що між 30. березня і 1. квітня ц. р. пронісся понад Україну сильний сніговий буровій (цикльон). На численних залізничих шляхах Донецького Басейну перервано комунікацію. Після попередніх розтопів прийшли такі великі морози, що в залізничих паровозах замерзала вода, а були й випадки, що вагони примерзали до шин.

Місяць української книжки.

З київської „Пролетарської Правди" з дня 5. квітня ц. р. довідуємося, що в Києві відкрито дня 4. квітня виставу української літератури з нагоди місяця української книжки. На виставі є українська дореволюційна і пореволюційна література. Загально є виставлених кругло 10 тисяч книжок. Попри те є на виставі відповідні діяграми та плякати.

На господарські теми.

Критична господарська ситуація.

Вже сама природа впливає на чоловіка так, що він під впливом весняних проміннів сонця і тепла стає більше надійним, жвавішим, рухливішим до життя-праці. Та сьогорічна весна не така. Вона тримає усіх під знаком сильної господарської депресії в цілій Польщі. Гроза господарського заломання нависла над промислом і торговлею своїм важким тягарем. Не менше песимістичний настрій панує і в хліборобстві.

На щастя, не викликали досі світові розтопи таких виливів і повіней, яких усі побоювалися. Зате весняні роботи опізнилися найменше на місяць. Якщо наступила би пригожа теплота з теплими дощовими днями, то пізні засіви могли би і в короткому часі вирівняти втрати. Але нині вже треба рахуватися з меншими врожаями.

Озимини презентувалися на загал добре. Їх засівна площа є в нас на 2 відс. більша, ніж попереднього року. Сильно потерпіла озимина в Познанщині. У нас потерпіли сильно, ізза гострої зими, овочеві дерева, ще більше бараболі. Шкоди в бараболях обраховано на около 100 міл. золотих. З тих причин підскочила сильно їх ціна.

Брак паші, а до того дошкулює всім спізнена весна. Цього року зріс попит на насіння пашних бурyків, які у нас стаються щораз більше основою годівлі. А що несподівано показався брак їх насіння в краю, то ціна піднеслася дуже високо, тимбільше, що ізза морозів потерпів сильно цьогорічний висадковий матеріял. Те саме відчувається і в городових насіннях, бо городники понесли великі страти по теплярнях.

Запотребування і купно штучних навозів зросло у наших рільників в порівнянні до мин. року більше як удвоє. Головно потішаючим є щораз більше заінтересування у вживанні азотових гноїв та вапна. Таксамо зросло сильно купно рядкових сіялок та іншого госп. приладдя. Ці інвестиції в піднесенні культури землі серед нинішніх важких господарських обставин дають запоруку, що наше населення, підтримуване нашою кооперативною орґанізацією, приготовляється до самооборони перед грозою нинішнього господарського положення.

В промислі і торговлі положення направду грізне. Цьогорічні сніговії спинили в зимі весь майже торговельний рух, а морози ушкодили залізничий апарат так, що залізничий парк досі здекомплетований, а товарові обороти впали пересічно на 60 відс. ладунку в порівнянні з попереднім роком. Це відбилося також на заграничних експортах мимо сильного їх форсування.

Та не сам залізничий парк тут на перешкоді. Повільно і систематично падає і продукція гірничих та промислових виробів, яка не може мати і не має ніякої безпосередньої стичности зі сніговіями, бо може працювати на запас. Не сміємо

Д-Р. В. БЕЗУШКО.

Лепкого „Мазепа". *)

(Продовження.)

До найбільше довірених людей гетьмана належали також Чечель, Кеніґзен, епископ Болгарин, княгиня Дольська, блазен Рачок (поляк з походження) і чернець Трінітарій. Взагалі велике число чужинців зпоміж найбільш довірених, найближчих гетьманові.

Б. Лепкий таксамо як Шевченко, Куліш і Франко прославив українську жінку, а саме в постаті Мотрі. Лепкий зазначує, що „Україна здавна славилася кріпкими, добрими і сильними характерними жінками". Мотря мала стати символом нової України. „Жіноча врода, але мужеська вдача". „Це якась Амазонка" — читаємо про неї. Уста у неї розхиляються „як платки розцвитаючої рожі". Очі її: „це не очі, а вікна у якийсь кращий і благородніший світ". Вона „химерна, незаспокоєна, демонічна". „Тіло гарне, гармонійною красою, а душа тягнула до себе загадками". Мотря для Мазепи була втіленням краси, буйности й розуму батьківщини. Він знав, що у неї на серці: „слава і велич і охота жити життям буйним, незвичайним". Турбота її — „Україна". Вона нарікає, що у нас немає любови до нашої розкішної землі, „до отсього справдішнього раю" — як називає Україну. — На другий світ вона понесе зі собою пісні бандуристів, що так глибоко зворушували її. — Вона „моя ця мрія про будуче". Мотря „загадочність, сила, бунт". Велич і радість це її елементи. Вонаб навіть бажала відновити культ сонця, культ з тих часів, коли ми справді були „сильними". „Ах, яка розкіш бути сильною, великою, грізною" — каже вона, „яка розкіш! Що марне та квоге, що сонця боїться, перед вітром гнеться, хай пропадає". „За Мотрине слово можна й голову класти". Вона мала оживити Мазепу, вона мала стати „тим ангелом, якого невідомо хто посилає на нашу бідну землю?"

Коли не могла стати дружиною Мазепи, не стала його любкою. Вона бажала, щоб гетьман увесь посвятився справі і тому виїхала з його дому. Що правда, Мотря любила Мазепу тільки розумом, а це не вистарчає. — Неосторожною, а навіть наївною є Мотря в стрічі з Носом, а також, коли провадить тайником царського посла. Промовець з Мотрі не найліпший. Оклик: хочемо мати свою державу, мусить мати перед собою відповідну авдиторію, щоб знайти для себе відповідний відзвук. Мотря вимагає при похороні чури гарматніх вистрілів — тоді, де тих стрільн потрібно для оборони загроженого города. В родині Кочубея контраст до Мотрі творила Ганна, яку названо „щирістю, радістю, любовю".

Про Кочубеїху треба зазначити, що вона була саме тою, що своєю вмілою господаркою причинилася до зросту богатства свого дому. Вона „недурна і сильної вдачі" — сказано про неї. „Це баба сім миль зпоза пекла" — читаємо на іншім місці. По її думці — народові волі дати не слід, бо наш нарід це такий, що „коли кріпко його надавиш, то він слухняний і покірний, а коли ти даш йому волю, то зараз візьме тебе під ноги". Це говорить нам про методи її правління, а також і менше стане дивним, що у неї були симпатії для режіму московського, бо такий режім вона якраз собі хвалила. Амбіція у неї більша від любови до свого рідного. Мотря каже про неї: „вона нікого більше опріч себе не бачить". Вона винувата в загладі свого мужа.

Сестра Кочубеїхи, Марія Хведорівна — новий контраст до неї. Марія Хведорівна передовсім патріотка. Задивлена в буйне минуле — вона „моя цей жаль за минулим". Імовірно її заслугою вміле патріотичне виховання Мотрі.

А якже-ж представляється загал нашого народу з цієї доби в творі Лепкого? — отсе питання, до якого відповіди ми й переходимо.

Нарід наш незгідливий, неслухняний, з рабськими інстинктами, це такий „народ, який топче велике". Всякого, що спинається вгору, стягається в болото і найкращих обкидується камінням та грязюкою. Довіря між своїми нема жадного, козацтво хотілоб всі тягарі життя, таксамо як польська шляхта, спихати на підданих. Зразка брали з Польщі, де й так скочувалося державне життя в пропасть. В Польщі „три пани, два отамани, а один підданий. В скрипучих чоботях ходять, а босі сліди за собою лишають". Авторітету і традиції бракувало нашим, по думці Лепкого, до створення державного життя. Далекий степ, щоправда, родив і екзотичні цвіти, але найбуйніше зароджував бодяччя. Козаки — це неспокійний народ. „А степ безнастанно шумить і хвилює". Козак хоча ні бою ні смерти не боявся, але бунтувався „бо бунт — це його друга вдача". Що немає добра на Україні — каже Лепкий, межи иншим товпи: „Вина товпи, що бунтується безнастанно, вимагає для себе прав, яких ніодин народ не має, хоче волі, а не бажає ладу. Як соломяний вогонь займається й гасне, а тоді ще й провідників ворогам видає, буцім то вони тую пожежу роздули". „Опріч одного гетьмана Богдана — каже далі Лепкий — всі наші вожди, правителі, провідники і ватажки впали жертвою безтямної товпи". Не диво, що письменник вдаряє в струну антидемократичну: „А на моє — каже він — громада капустяна голова. Нискочить якийсь горлай, застрашить людей і вирішать таке, що й погадати страшно". — Що селяни не хотять доставляти харчів військам Мазепи, а навіть зраджують, це можна пояснювати їх несвідомістю того, що роблять.

(Продовження буде.)

забути, що спадок продукції вугля та гутничо-заліаних виробів, цих головних основ упромисловлення краю підкопує з місця ціле промислове життя, бо воно опирається саме на цих двох галузях продукції. Значить, не тільки сніговії тут причиною, але є крім них і якісь інші, глибші причини кризи.

Цими головними причинами є надмірне обтяження усіх госп. галузей публичними даннинами, тіснота на грошевім ринку і кредитові клопоти.

Часто можна почути твердження, що в Польщі деякі обтяження є декуди нижчі ніж в інших державах. Це правда. Та коли порівняємо їх з доходами, то вийде цілком навпаки.

Ось приклади:

Середній річний дохід у сусп. бюджеті виносив в 1927 р. на голову: в Англії 3.682 зол.; у Німеччині 1943 зол.; у Польщі 666 зол. — Видатки на виживлення виносили на голову: в Англії 1472 зол.; у Німеччині 973 зол.; у Польщі 466 зол. Публичні чинитьби: в Англії 778 зол.; у Німеччині 479 зол.; у Польщі 90 зол.

Видимо, що тягарі у Польщі є в порівнянні до доходів у відсотках куди вищі, ніж в інших державах. До того не забуваймо, що це було ще в 1927 році, а нині ситуація у нас куди гірша.

А щодо грошового ринку, то там тіснота вже така велика, що приватна дисконтова стопа доходить нині до 4 відс. у місячнім розрахунку, підчас коли в тому самому часі мин. року вона виносила $1^1/_2$ відс., і була в порівнянні до чужих держав вже тоді за висока, а товар був за дорогий.

Офіціяльо стопа є значно нижча. Та що з того, коли векслевий портфель Банку Польського вже так напічнявілий, як ніколи досі і Банк мусить обмежувати кредитування, а навіть будівляний промисл заповідається у цьому році цілковитим застоєм, бо Банк Господарства Краєвого не в силі дальше його кредитувати. А на приватних кредитах будівництво не втримається.

Серед таких обставин ростуть кредитові клопоти, промисл не в силі виви'затися з умов платности за сирівці, ростуть векслеві протести або згоди на прольонгати ростуть купецькі невиплатности і меншають векслеві обороти. Це захитує щораз більше довірям заграничних доставців і вони стримують товарові кредити на отвертий рахунок, а вимагають векслевого жира першорядних банків.

Ось така нинішня госп. ситуація. Це викликує занепад покупної сили між широкими масами населення, того найбільшого консумента промислової продукції, а в додатку найбільшого платника публичних даннн.

Найяскравішим прикладом є занепад консумції тютюну і алькоголю. І так в листопаді 1928 року дали оба ці монополі на 7 міліонів золотих вищу квоту ніж в листопаді 1927 року. Від того місяця ця квота зменшувалася і дійшла до того, що вже в лютім 1929 року була вона на 4.6 міліонів зол. нижча ніж у лютім 1928 року. Цей повільний занепад консумції є найбільше наглядним доказом зубожіння широких мас.

Так твориться блудне колесо: падає промисл і торговля, бо убожіють консументи, а вони убожіють, бо відпадають заробітки в торговлі і промислі. І годі найти в цьому колесі ту точку спору, від якої належало би зачати діло направи.

Тому й не диво, що з кожним днем відчувається щораз більше поденервування у відповідальних чинників за госп. життя, ту і там повстає навіть хвилева валютова паніка.

Нині очі всіх звертаються на хліборобство, як на одиноку основу і надію у видержанні кризи. Та чи хліборобство витримає усі ті тягарі?

М. Творидло.

Замах на губернатора Рузвельта.

В одному з почтових урядів Нового Йорку викрито динаміт, який був у пуделку до цукорків. Це пуделко було адресоване до губернатора Нового Йорку Теодора Рузвельта, старшого сина покійного президента. Один з почтових урядовців побачив, що з пакета видобувається дим. Він розпакував його й побачив льонт та запальник. Йому почастило вчасно перервати льонт і перешкодити вибухові, який мав би страшні наслідки, бо в почтовому відділі була маса людей.

—o—

Бомби в індуському парляменті.

В індійському парляменті, який засідає в Дельгі, кинено 2 бомби в моменті, коли президент палати підвівся з місця, щоби виголосити промову. Одна бомба впала на підлогу перед фінансовим радником кольоніяльного уряду. Вибух бомби поранив кількох членів парляменту. Арештовано двох мущин, що мали при собі бомби та револьвери.

—o—

Мін. Світальський премієром?

Правдоподібний склад кабінету.

У добре поінформованих колах кажуть, що місію створення нового кабінету одержить теперішній міністр освіти та віроісповідань д-р Каз. Світальський. Крім того подають теж назвища членів нового уряду. З давніших міністрів задержати мають теки: мін. закорд. справ Залеський, вн. справ Складковський, справедливости Цар і мін. сусп. робіт Морачевський. Найважнішою справою є обсада теки мін. скарбу. Поінформовані кажуть, що міністром фінансів буде теперішній президент Банку Господарства Краєвого ґен. Ґурецький, але згадують теж сен. Ґлівіца. Теперішній директор департаменту мін-ства скарбу Стажинський був би віцеміністром скарбу. Інші знова кажуть, що Стажинський буде міністром промислу і торговлі, бо теперішній мін. Квятковський не хоче остати на своїм становищі. Як нові особи мають увійти до кабінету полк. Пристор як мін. праці та сусп. опіки. Він один із найближчих співробітників марш. Пілсудського. Теку мін. хліборобства має одержати пос. Клещинський з ББ., а теку мін. земельних реформ пос. Пшедпельський (ББ). Невідома покищо доля теперішнього мін. почт і телеграфів Медзінського, якого дуже поборює НД. Непевне теж, чи тепер мін. комунікації Кін задержить свою теку, та чи не верне на своє давнє становище дир. трамваїв у Варшаві.

У марш. Пілсудського мають відбутися наради при участи президента держави, прем. Бартеля та будучого премієра Світальського. День 10. квітня принесе першу офіціяльну постанову про ліквідацію кризи. Польська Аґ. Публ. твердить, що створення нового уряду треба сподіватися в четвер 11. квітня. Порішено вже, що покищо марш. Пілсудський не стане на чолі уряду з огляду на стан здоровля. Мін. військових справ і далі буде марш. Пілсудський.

Сойм інтервеніює у президента держави?

У посольських колах розійшлися чутки, що соймові партії задумували інтервеніювати в звязи з останніми подіями на політ. терені. Інтервенція малаб відбутися так, що марш. сойму Дашинський мав відвідати през. Мосціцького.

—o—

Заповідь другого держ. перевороту?

Виленське „Слово" помістило статтю пос. Мацкевича „Заповідь другого державного перевороту", в якій автор стверджує, що енунціяція марш. Пілсудського є лише дальшою консеквенцією інтерв'ю з 1. липня. Премієрство Бартеля було лише спробою з боку марш. Пілсудського співпраці уряду з парляментом. Спроба не вдалася. Сойм увійшов у сліпу вулицю, обвинувачуючи мін. Чеховича, ухвалюючи рівночасно бюджет, що є неконсеквенцією. Такий стан не може довго тревати. Тому треба сподіватися операції, що перетяла б и тяжку недугу.

—o—

Похорон Апанасевича.

У понеділок відбувся в Барановичах похорон Апанасевича. Похоронили його на т. зв. цвинтарі самовбийників. При похороні асистували в характері свідків два адм. урядовці. Жінку Апанасевича, яку були задержали в слідч. арешті, як обвинувачену в співучасти в убивстві, випустили вже на волю. Дня 9. квітня Апанасевичка відіхала до СРСР.

—o—

Нові арештування комуністів у Львові.

Львівська поліція далі переводила ревізії у членів „Компартії Зах. України". Сконфускували богато пропаґ. матеріялу протидержавного змісту. Арештували теж шість інтеліґентів, щодо яких стверджено тісну звязь із арештованими в неділю.

—o—

Король Борис у Ґінденбурґа.

Болгарський король Борис, який приїхав у Берлін інкоґніто, відвідав президента Німеччини Ґінденбурґа. З королем був полк. Драґанов і болгарський посол у Берліні Попов.

—o—

Війська Зл. Держав увійдуть до Мексику?

У військовому департаменті Зл. Держав уважають конечним, щоби 10 тисяч військ увійшло на територію Мексику, межуючу зі Зл. Державами, себто зі стейтом Арізона.

„Юнайтед Прес" повідомляє, що на приказ департаменту війни патрулює вздовж кордону 18 літаків, щоби перешкодити мексиканським летунам перелітати кордон. Вони можуть користуватися зброєю. Відділи повстанців, урядове мекс. військо та відділи амер. військ на кордоні є у воєнному поготівлі.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Історія про „того, що пише" і його дім.

Ніде правди діти: письменник чи журналіст ім. Івана Франка таки дещо робить.

Хоче хтось бути „видрукованим", приносить статтю, а її у редакції як возьмуть, як викрутять з води, як підбілять, підліплять, підправлять і... стаття аж любо. Підпис, само собою, остається незмінений, хіба, що в ньому є якась стилістична похибка.

Де які збори, де які засідання, де які анкети, протестаційні віча, наради і паради — всюди „з уряду" мусить бути „той, що пише".

Ти — мовляв — тримаєш руку на живчику суспільного життя. Тримайжеж і тут!

Всі заяви, протести, поклики, заклики, навіть універзали — як не родяться, то бодай перероджуються в редакційній кузні.

— Напишіть щось підбадьорюючого! — кажуть люди. — Треба рушити сумління загалу.

І „той, що пише" — рухає. Як може, як годен і... як на це позволяють „обставини".

— Ех! — кажуть, коли він уже написав — за слабо, абсолютно за слабо. Треба-б сильніше!

Пише сильніше...

Пише „Рідній Школі", пише „Просвіті", „Соколам", „Лугам" і „Січам", інвалідам, удовам і сиротам, театрам, музеям і бібліотекам, масло- і центро-союзам, банкам і аґентурам... І пише і пише і пише.

Вимагає світ від нього, щоби знав ґеографію і ґінекольоґію, політику і музику, історію і механіку, моди і фільософію.

А коли випишеться або впаде з виснаження, то кажуть:

— Шкода! То був талант! І працьовитий був! Тільки що-ж: невідрадні обставини...

Ми, українці, маємо мягке серце на... похороні, або в дверях шпиталю.

От ті письменники і журналісти взяли і купили дім у Ямній. „Оселя робітників пера"... Після душної атмосфери, нехай хоч раз у рік хлипне „той, що пише" свіжим повітрям, порадується веселим сонцем.

А має Ямна досить і повітря і сонця.

Пишу: купили, а треба читати: дали завдаток, пишу: дім, а треба читати: хатину.

Купили, значить, дім і тепер: „Жертвуйте на дім письменника!"

Ждуть місяць, ждуть два... Ні ду-ду!

Пишуть знову: „Жертвуйте і т. д."

Ні ду-ду!...

Приходжу раз до управи, а вона плаче.

— Хто вмер? — питаю.

— Дім! Ще ніби не вмер, але вже ледви клигає.

— А якжеж жертви?

— Власне...

— А векслі?

— Власне, власне...

— Чекайте, може ще дасться що зробити.

— Ледви! — і знову в плач...

Пішов я з того місця плачу, важку думу думаючи.

Невжеж так трудно зворушити загал?!

Загал може, але читачів ні!

Починаю:

Хто хоч раз, хоч на малу хвильку і хоч з одного мойого фейлетону засміявся, нехай пришле даток на „Дім Письменника". Коли нема веселого інтерв'ю, то одинокий фейлетон може ще визвати усмішку. Отже признайтеся!

Думаю, що найдалі до місяця, ми, як не викупимо цілого дому, то бодай пів, як не пів, то бодай чверть, а як і то ні, то напевно хоч одно вікно буде заплачене.

А коли мій заклик принесе успіх, то я вперше всміхнуся сам до нинішнього фейлетону, хоч він напевно не належить до ліпших.

Галактіон Чіпка.

P. S. Кожному П. Т. Жертводавцеві обіцюю написати фейлетон на його ворога.

Ще в справі реєстрації чужинців.

Цим подаю до відома української політичної еміґрації: 1) що інформації в справі реєстрації і можливу поміч уділює Канцелярія Головноуповажненого У. Ц. К-ту на львівське воєвідство Львів, вул. Валова 14. II. пов. в днях: вівторок, четвер і субота від 9—11 години; 2) оголошую інструкцію Головної Управи Т-ва Українського Центрального Комітету, якою рекомендую кермуватися в справі реєстрації чужинців у Річи Посполитій Польській слідуючим:

В звязку з заповідженою владою Польської Республики реєстрацією чужинців, Комітет повідомляє, що реєстрації підлягають всі українські політичні еміґранти, яким 30. червня н. р. буде більше 16 років. Жінки еміґрантів — польські громадянки — реєстрації не підлягають, бо вони виходячи заміж за українських політичних эміґрантів, як не маючих тепер повного громадянства, не тратять права громадянства польського. В випадках будь яких сумнівів щодо невтрачення польського громадянства, треба звернутися до місцевих старость з проханням про підтвердження громадянства на підставі арт. 6, 7, 10 і 11 розпорядження Міністра Внутр. справ з 7. VI. 1920 р. (Дзеннік Уст. ч. 52, поз. 320), а в разі відмовної відповіди до воєвідства.

Реєстрація переводиться згідно з пляном, що його оголошує місцева повітова влада в призначені дні та в призначених місцях. Кожний, ідучи на реєстрацію, мусить мати при собі документ, на основі якого він тепер мешкає, дві фотографії останнього часу і два стемплеві значки по три зол. кожний.

Місцеві представники Комітету можуть просити староства про звільнення незаможних еміґрантів від стемплевого податку. При виповненні реєстраційної картки на всі питання треба дати відповідь. У випадках, коли ця відповідь неґативна, треба писати „ні" чи „нема", або „не було" і в ніякім разі не ставити рисок чи лапок. На питання рубрики 23 відповіди не дається і вона залишається чистою.

Виповнити треба картку дома, а підписувати треба в старостві в присутности урядовця, котрому подається картка; імена і прізвища пишуться так, як вимовляються в українській мові, (напр. треба писати не „Ян", а „Іван"), але польськими літерами, при чім в рубриках 1, 2, 8, 9 і 20 треба вживати тих літер у друкованій формі.

В рубриці 3 треба писати таку відповідь: „Пшиналежносць паньствова неустальона", а останньо: „Републікі Українськей Людовей"; в рубриці 4: „не било", а в рубриці 5: „нема". Колиб при реєстрації комунебудь визначено термін опущення території Польщі, то тоді треба скласти воєводі декларацію про „оседлєнє" (прохання).

Комітет просить ужити всіх заходів до точного і докладного виконання еміґрацією порядку реєстрації, щоб оминути тепер всіляких непорозумінь щодо дальшого перебування у Польщі, бо пізніше залагоджувати всі непорозуміння буде дуже тяжко. Треба мати на увазі, що ухилення від реєстрації тягне за собою такі кари: штраф до 3000 зол., або увязнення до 6 тижнів, або те й друге разом і крім того, можливо ще й видалення за межі Польщі. — Головноуповажнений У. Ц. К. *Петро Холодний.*

Жертвуйте
на оселю робітників пера!

„Т-во письменників і журналістів ім. І. Франка" у Львові зважилося на сміливий крок: воно купило площу з готовою мурованою хатою в Яснім (біля зал. зупинки Камінь Довбуша) з метою створити там літню і зимову оселю для робітників пера, що потрібують піддержки для свого здоровля. Хата в 6 кімнатами і 1600 сяжневою площею коштуватиме до 3.500 дол. Товариство підписало вступний контракт, заплативши частину цієї суми, а решту ціни купна має заплатити на протязі квітня 1929 р.

Вам, здається, відомий стан сучасного українського письменства та доля наших робітників пера. Ні наші письменники, ні журналісти не в силі жити зі своїх гонорарів.

Те єдине, що залишиться колись майбутнім поколінням, як слід нашої сучасности — друковане слово, нині у нас знехтоване і родиться в дуже важких умовинах. Ніхто не думає нині над поправою долі робітників пера.

„Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка" хоче дати їм бодай скромний захист, де вони раз у рік могли би відпочати та зміцнити свої сили й нерви.

Може ця оселя стане засновком нового осередка, який обєднає письменників і журналістів ріжних напрямків і світоглядів і причиниться до розбудження живішого культурного руху в Галичині.

Почин зроблений. Наші інституції склали поважніші жертви на купно згаданої оселі. Звертаємося опим до Вас Громадяни, яким не байдужа наша література та преса, з проханням, причинитися яким більшим датком на згадану ціль.

Жертви пересилати на книжечку ч. 1141. „Земельний Банк Гіпотечний" у Львові, вул. Підвале ч. 7., або до адміністрації „Діла" Ринок ч. 10.

В обороні покривдженої установи.

З огляду на те, що від деякого часу зачали поширюватися слухи про те, будьто би „Фортуна Нова" усувала своїх службовиків на те, щоби брати на їх місце дешевші сили, приймати на їх місце чужинців, або будьто би „Фортуна Нова" використовувала своїх службовиків і т. д., словом речі, які найшли навіть вислів на загальних зборах Ревізійного Союзу Кооператив в виступі п. Волиненського, що вважав себе оборонцем всіх тих, що ті вісти поширюють, тому я змушений отсим в інтересі доброї слави нашої інституції ось що заявити:

1. Правдою є, що „Фортуна Нова" мусіла перевести тепер реорганізацію цілого бюра. Рішаючись на такий крок кермувалась управа дуже глубокими річевими мотивами, які не стояли і в ніякім звязку з платнями даних службовиків, бо інакше годі уявити собі підприємцю, ще й індивідуального, який з примхи усував би в розгарі праці всіх обізнаних з діловодством урядовців на те, щоби, знаючи з досвіду, як некорисно відбивається така зміна на діловодстві, настановлював на їх місце нові і дешеві сили, що їх треба щойно вишукувати і ознайомлювати з діловодством через довший час.

2. Неправдою є, що „Фортуна Нова" приймає на місце усунених службовиків української національности чужі сили і цей наклеп днне вершком злоби, а правдою є, що „Фортуна Нова" на понад 40 люда затрудняє кілька виключно технічних сил чужої національности, одначе того ніколи не затаювала, а навпаки постійні пошукування управи фабрики і за посередництвом всіх львівських церков як і нашої преси свідчать найкраще про заходи управи, щоби найти власні сили. Одначе на жаль відчувається в нашій бранжі такий великий брак своїх фахових сил, що не лише доброго робітника, а взагалі пересічного робітника найти не можна. Хоча фабрика підучує власні сили, одначе така підготовка треває довгими роками де з огляду на неосвідомлений національно міський елемент, є дуже проблематична. Тому ми були незвичайно зобовязані, якби всі ті, що так ревно опікуються нашими ділами, були ласкаві вишукати нам такі сили.

3. Неправдою є, будьто би „Фортуна Нова" приймала на місце усунених службовиків дешевші сили, а навпаки, на що зрештою може дати доказ, всі нові дефінітивно приняті сили одержують вищі платні. Також не „орала" ніколи „Фортуна Нова" своїми службовиками, а винагороджує їх розмірно краще, як інші наші більші інституції. Те саме торкається і робітників, яких платня вища від платень у великих львівських фабриках. „Фортуна Нова" бере нераз молоді сили просто зі шкільної лавки, одначе завсіди за винагородою, а ніколи на безплатну практику. Також ріжні в чужих інституціях вже підучені сили одержують відразу значно більшу платню, ніж діставали в тих інституціях після довголітньої праці.

4. Правдою є, що „Фортуна Нова" не кермується в доборі службовиків ніякими протекціями ні іншими побічними мотивами, бо це замала установа, щоби могла позволити собі на творення синекур, а шукає виключно здібних, обовязкових і дисциплінованих осіб з характером, людий, що поставлені на своїх становищах зуміють виконати покладені на них обовязки. Такі особи пеж капітал для кожного підприємства і був би найбільшим ідіотом той, що їх визбувався би.

5. Беручи вкінці під увагу, що ширені ріжними особами, що воліють зпоза плотів стріляти, ніж виступати явно, вісти про буцім-то кривдження наших службовиків, приносять нам велику моральну і матеріяльну шкоду, тому прошу і взиваю всіх мальконтентів, щоби виступили явно і прилюдно з письмними замітами в пресі, а я зобовязуюся дати письменну і прилюдну відповідь у тій самій пресі та подати назвиска і причини усунення службовиків, а також висоту платень дотеперішних службовиків і тих, які були на їх місце приняті. Буде це найкращей спосіб для вияснення справи, на чому так мені як і нашій покривдженій наклепами установі дуже багато залежить.

Львів, в квітні 1929.

Теофан Глинський
директор фабрики цукорків „Фортуна Нова".

1792 1—1

НОВИНКИ

— **До наших інституцій, товариств і приватних осіб у краю і за кордоном.** Наша редакція дістає щодня ріжні поклики, заяви, справоздання та оповістки з проханням помістити їх у часописі і то безплатно з огляду на вагу праці згаданих там інституцій, товариств, організацій або громадянські заслуги приватних осіб. Тому, що на цьому тлі приходить невпинно до непорозумінь з авторами таких дописів, статтей і комунікатів, подаємо до відома, що всі цього рода „звіти", „повідомлення", а навіть статті, які мають по суті рекламову мету, чисто діловий інтерес чи особисті інформації належать не до редакції, а до адміністрації і що **вони можуть бути поміщені виключно за оплатою.** Редакція може поміщувати безкорисно тільки такі статті та інформації, які мають загально громадське значіння, а при цьому цікавлять увесь наш загал. Численні, зовсім оправдані нарікання читачів, що в часописі є забагато нецікавого, сухого матеріялу, є саме наслідком того факту, що ми надто часто приневолені містити та реклямувати безплатно працю ріжних наших установ, а навіть приватних

осіб, які не хотять розуміти, що ніде в світі преса не має і не може мати таких обовязків.

— **Обікрали „Сокіл" на Личакові.** З неділі на понеділок невідомі злодії влерлись уночі до кімнат нашого „Сокола IV." на Личакові і розбивши замки позабирали з шаф черевики до копаного мяча, мячики і кілька пар штанів.

— **Великодні бажання** шліть на листівках „Рідної Школи". Серія — 8 колірових листівок П. Ковжуна. Одна 10 сот. Купцям значна знижка. „Рідна Школа", Львів, Ринок 10, II пов. або книгарня „Р. Ш." вул. Руська 3.

— **Проти „великого Борислава".** Пишуть нам з Дрогобича: Численна депутація складена з яких 500 осіб населення Мразниці, Губич, Тустанович і Бані протестувала в старостві проти злуки цих громад в один „великий Борислав".

— **Українїка.** В загребському тижневику „Seljacke Novine" ч. 14 з 5. квітня поміщений переклад українського народнього оповідання „Dobra djeca" (Добрі діти).

— **Перед 1-им травня.** Позавчора повідомляли ми за місцевою польською пресою про нові арештування комуністів у звязку з недалеким 1-им травня. Згідно з інформаціями поліції до Львова мало зїхатись уже тепер чимало комуністичних агітаторів. Прізвища кількох арештованих такі: Стефан Цівінський, приватний урядовець, варшавська студентка Бейля Френкель, Йосиф Гінсберг і Самуїл Лерер, студенти техніки у Львові, Єнта Мальцман з Кельц, Іван Завадський шахтяр з Горішнього Шлеська. Кажуть, що крім цього є ще арештовані й інші особи, яких прізвищ поліція не подає з тактичних мотивів.

— **Самогубства у Львові.** Двох молодих мущин, кушнір Кайлер і Петро Майнюк випили порцію йодини з наміром умерти. Сільного квасу напилась у розпуці якась служниця невідомого прізвища. Страшна погода впливає без сумніву в деякій мірі на нервові особи, яких життя не є заквітчане рожами.

— **З сільських трагедій.** Три роки тяжкої вязниці дістав селянин В. Матис із Жовтанець за те, що забив шевським ножем свого суперника В. Сідельника, який залицявся до тої самої дівчини. Матис підглянувши одної ночі, що Сідельник спить у кімнаті „його" дівчини, після забави на підпитку, влучив його у само серце. — У селі Раківці 27-літній Антін Бамбаровський після сварки зі жінкою і її батьками рішив усіх їх позбутись; стріляв до жінки, тестя та свекрухи, коли вони спали і крім цього ще порізав їх ножем. Після цього втік у невідомім напрямі.

— **Гинуть як мухи.** В Олеську (Золочівщина) хтось застрілив через вікно служачого кооперативи „Єдність" Юліяна Сухоставського. — У Тернопільщині три випадки самогубства: у Гаях Ростоцьких застрілився 28-літній Франц Сухецький, а в Тернополі повісився 24-літній М. Чумак — оба з нещасливого кохання. В Івашкові (Борщів) повісився секретар громади Бережанка М. Білинський у 63 р. життя з остраху, що стане перед судом за розстрачені громадські гроші. — У Задубрівці (Снятинщина) Микола Юрійчук убив сокирою свого батька Івана, який побивав його, висилаючи його, як німого, жебрати і приносити собі гроші.

— **Феноменальний ґімназист.** У німецькім містечку Гіссен ґімназист 7-ої кл. Кірхгаймер звернув на себе увагу міністерства освіти, а навіть спеціялістів учених. Він написав наукову розвідку з палеоботаніки, яку признали настільки зрілою, що звільнили його від іспиту зрілости. Преса пригадує, що згідно зі середньовічною традицією такі виїмкові молоді таланти діставали титул „доктора гоноріс кавза".

— **Звістки з усієї Польщі.** Професори варшавського університету дали відмовну відповідь проф. Воронову, який хотів приїхати до Варшави і зробити там експерименти відмолодження. — 7 чужинних великих підприємств (здебільша американських) внесло оферти на електрифікацію Польщі. — У Познані помер проф. університету д-р А. Корчинський, хемік. — У лютім було запротестованих у Польщі 390.339 векслів на 88 міліонів зол. — У Варшаві радив 6. і 7. ц. м. зїзд польок-леґіоністок.

— **Про капці й мило.** Міністерство освіти у Варшаві видало один обіжник, в якому находимо цікаву ідею. Обіжник звертає увагу директорів шкіл на одну причину частих простуд і ріжних недуг серед молоді. Учні, що приходять до школи в перемочених черевиках сидять у них у клясі і легко простуджуються. Тому слід було би подбати для них за капці, які вони взували би,

входячи до кляси, а черевики залишали для сушки. Є це бажане головно в добі дощів і снігу від 1-го листопада до 1-го квітня. Обіжник не згадує ще про другу причину ріжних недуг в усіх школах напротязі всього року: брудні руки. В кожній клясі повинна бути вода для рук і мило, а кожний школяр повинен обовязково бодай раз підчас шкільних годин мити руки і мати власний рушник.

— **Покарана артистка.** Два тижні тому варшавська артистка Горчинська приняла від одного багатого панка грошевий дарунок, буцім-то наслідуючи (по свому) грішницю Магдалину, щоби ці гроші жертвувати на будову дому для польських акторів. Союз артистів визначив у цій справі товариський суд, який розслідивши справу виключив п. Горчинську на рік зпоміж своїх членів. За цей час Горчинська не зможе виступати в ніякім театрі.

— **Дорога ґазета.** Дирекція поліції в Льондоні видає свою власну „Поліційну Ґазету". Ця ґазета виходить двічі на тиждень і друкують її у пять тисяч примірників у власній друкарні дирекції поліції. Ґазета в продаж не йде й оголошень не приймає. Видання її коштує 50.000 долярів річно. Ця ґазета містить дуже багато знимок ріжних злочинців, за якими шукає англійська й міжнародня поліція, знимки вкрадених дорогоцінностей, то-що. Тут є статті про ріжні питання поліційної техніки та ради для починаючих детективів, приміти арештантів, які втікли з вязниць... Досвід показав, що ця ґазета дуже допомагає поліції боротися зі злочинцями і тому рішено видавати її щоденно.

— **Доля сестри б. цісаря Вільгельма.** Недавно в Бонї відбулися дуже бурхливі збори вірителів сестри бувшого німецького цісаря Вільгельма, тепер пані Зубкової. Збори вияснили, що пасиви пані Зубкової дійшли до 660.000 марок, а активів нема жадних. Вірителі енергійно запротестували проти того, що пані Зубкова далі живе в палаті Шавмбурґ, за яку платить 9 тисяч марок місячно й тримає 6 чоловік служби. Збори вірителів ухвалили виселити паню Зубкову з палати й оселити її в умебльованих кімнатах, лишивши їй одну служницю. Гроші на життя буде пані Зубкова одержувати від комітету вірителів. Голова зборів сказав: „Ми не можемо допустити, щоб вона голодувала". Сам пан Зубков перебуває тепер у Монте Карльо і збирається звідти їхати до Голівуду, де хоче виступати в кіно.

— **Цілунки в парляменті.** Спікер англійської палати громад має розвязати тяжку проблему: чи можна цілуватися в палаті громад, не порушуючи вікових традицій британського парляментаризму. Жінки-посолки досі віталися між собою, як і їх мужеські колеги, подаючи собі руки. Та тепер повстав небувалий прецеденс: у складі палати явилися дві подружі пари. Недавно один посол робітник Дольтон, виїздячи з Льондону, прощався в салі засідань зі своєю жінкою, теж посолкою, й прилюдно поцілував її. Інші посли, які бачили цей поцілунок, знайшли, що такий вчинок нарушує парляментарну традицію й поскаржилися спікерові. Спікер тепер не знає що робити, й хоче тепер поставити цю справу на загальне обговорення палати: чи може жінка цілуватися з чоловіком у парляменті, коли вони обоє посли?

— **1000-літній парлямент.** Цього року Ісляндія буде святкувати тисячеліття свого парляменту. Ще 930 р. Ісляндці виробили свою конституцію яка досі має силу й тоді вибрали своїх 36 послів. Цей парлямент іменує також міністрів, яких ч 3. Ісляндія є автономною державою в складі данської держави й має в данській раді міністрів у Копенгаґені свого окремого міністра.

— **Перший Весняний Вечір.** получений з музично-вокальною програмою та товариськими сходинами уладжує для своїх членів і запрошених гостей „Тов. Українська Захоронка" у Львові, в суботу дня 13. ц. м. в салях „Української Бесіди". Атракцією вечера буде вибір місс Львовянки і містер Львовянина. Буфет у власнім заряді. Для п. „ремістів" окремі столики. Початок о год. 8 веч. 1791 1-3

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа 10-го, г. 7·30 веч. „Богема" опера Пуччінія. Виступ п. Дембіньскої.

Четвер 11-го, г. 7·30 веч. „Двох панів Б."

Кіна.

„Апольльо": „Дама в льожі ч. 13" з Гретою Ґарбо.

„Лев": „Богині спокус".

„Оаза": „Люп вг ді люп".

„Палас": „Танечниця з Москви".

„Пан": „Тіни гарему".

„Фатаморгана": „Спитання княжни Трубецької".

„Химера": „Крила".

Програма радіо.

Четвер 11-го.

Льондон (358) 20·45 Концерт „Еолієн Плеєрс".

Париж (1744). 15·45 Симфонічна музика. 18·35 Пате.

Берлін (475,4). 20·00 Пасторала Гендля і кантата Баха.

Мюнхен (536.7) 20·00 Симфонічний концерт.

Відень (519,9). 20·05 „Афродита" і „Гайдентора" опери Оберляйтнера.

Мілано (504,2). 18·00. Джезбанд. 20·30 „Сафо", опера Пучіні.

Рим (443,8). 20·45 Симфонічна орхестра „Заратустра" Р. Штравса.

Праґа (343,?) 19·30 Симфонічний концерт Фільгармонії.

Будапешт (545) 12·05 Циганська музика. 17·40 Оперова орхестра.

Москва (1442·3). 19·10 Симфонічний концерт.

Харків (1680) 18·30 Трансмісія з київської опери.

Варшава (1395,1) 17·55 Сучасна музика. 20·30 Концерт орхестри. 2.·30 Трансмісія музики.

Пятниця 12-го.

Льондон (358). 21·00 Симфонічна орхестра.

Париж (1744). 18·55 Пате. 20·30 Концерт Лапаррі.

Берлін (475,4). 20·30. Радіоорхестра.

Мюнхен (536,7) 19·15. Концерт мандолівістів.

Ляйпціґ (361,9). 20·00 Опера Гендля.

Штуттґарт (374,1). 18·45 Оперова музика.

Рим (443,8). 20·45 „Паґаніні" Легара.

Мілано (501,2). 20·30 Симфонічний концерт.

Відень (519,9) 20·00 Народня австрійська пісня.

Будапешт (545). 17·30 Циганська музика.

Київ (775) 19·00 Легка музика.

Москва (1442,3) 16·00 Класична музика. 20·00 Літературна пятниця.

Харків (1680). 18·30 Етнографічний концерт.

Варшава (1395,1) 17·55 Концерт з кавярні „Оаза". 20·15 Симфонічний концерт.

Спішіться з висилкою членських вкладок до Т-ва „Просвіта". Нехай ні одного не буде між нами, який не став би в ювилейному році його членом.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Ученики III. Держ. семінарії у Львові запрошують на Концерт в честь Тараса Шевченка, який відбудеться в четвер, дня 11. квітня о год. 7. вечер, в салі Музичного Інституту ім. Лисенка. 1780 2—2

Товаришів, які в році 1917-18 ходили до VII. кляси головного заведення академ. гімн. у Львові зволять подати до відома на адресу тов. Р. Мадішевського, Львів ул. Глубока 21 — чи візьмуть участь у товариському Зїзді, який відбудеться 19. мая н. р. у Львові. — Богдан Макарушка, Мих. Пежанський, Роман Мадішевський 1781 2—2

Оголошення. Надзвичайні Загальні Збори Відділу Т-ва „Український Центральний Комітет" у Львові відбудеться дня 14-го квітня 1929 р. в салі Т-ва „Бесіда" (Народній Дім) в ціли вибору Управи. Початок в годині 9 ранку. Головноуповноважений У. Ц. К. **Петро Холодний.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ВИЛЯГОВІ ЯЙЦЯ імпостованих червоних „Rhode Island" по 1 зол. штука продає П. Котенька. Львів поч. скринька 106. При більших замовленнях прошу жадати оферти. 1735 2 3

МОДНІ бранзолєтки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жорж), Тел. 7—99. 366 39-?

БОГДАНІВКА—ЛЬВІВ, вулиця Церковна 23 негайно до винайму в новій віллі 2 покої, передпокій і кухня, або покій і кухня на II. пов. Близько трамваю. Інформації на місци. 17·8 1·1

КУЗЬМА АДАМОВСЬКИЙ в Сільнику к. Бали ороду пов. Ліско, уневажнює загублений Dowód tożsamości konia Nr. 320.705 Serja C. виданий у Волі мігової 21.VI. 1918 Ґеловним інспектором коней в Перемишлі. Опис коня: валах, ур. 1922 р. зріст 138 цм., шпакуватий зі звіздою на чолі, здатний до табору. 1766 2–3

СПІЛЬНИКА на 1.000 долярів пошукую до добре проспоруючого інтересу. Адм. Діла під „Інтерес". 1778 2=2

МИКОЛА МАЦЬКО, син Тимка і Еви уроджений в р. 1884. в Шклі пов. Яворів уневажнює згублену військову книжечку видану через ПКУ. Городок Ягайлонський. 1784 2—3

ПАНЧОХИ. Шкарпитки. Рукавички і Тонкотажі поручає **Гавриїл ЖИВЧАК, вул. Кілінського 1.** 1723 6—15

ПРОСВІТЯНСЬКИЙ ГИМН Я. Ярославенка на мішаний хор в легкому укладі, партитура з подвійними голосами за 2 зол. висилає кожна книгарня „Торбан", Львів, вул. Оссолінських ч. 6. 9- 0

ГОДИННИК ВАШ буде найлучше направлений у найбільшій годинникарській робітні **Івана Зельтенрайха** Львів пл. Марійська ч. 5 — З провінції просимо репарації присилати почтою — Стародавні дамські годинники переробляємо на ручні. 3 6 155-?

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 **Пересвітлення Рентґеном.** 8—25

МЕБЛІ стилеві, першорядних виробів: спальні, їдальні, сальони і мужеські покої як також поодинокі части по приступних цінах — поручає фірма:

БРИК і ҐРИНЕР Львів, Ягайлонська 24 тел. 21—76. (біля кіна Марусенька). 1710 3—3

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра ФРАНЦОЗА, одинокий радикальний і випробуваний середник (натирання) на

РЕВМАТИЗМ

кольку з причини перестуди, на постріл, ісхіяс і т. п.

Жадати в аптиках. Жадати в аптиках.

Вибір і головна продажа.

АПТИКА МІКОЛЯША ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА ч. 1.

870 44—?

Найдешевше у Львові

заведення гафтів і плісовання

старого МІЛЛЕРА

Ринок 18. I. пов.

над Аптикою. Телефон 69-45 виконує

Гафти, мережки, ендльовання, париські пліси в 42 взорах.

1771 2—3

Звичайні Загальні Збори „Народної Лічниці"

відбудуться 26-го квітня н. р. (пятниця) в год. 6-ій веч. в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській ч. 25.

після слідуючої програми:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу останніх Загальних Зборів.
3. Звіт Дирекції з діяльности і каси за рік 1928 і чвертьрік 1929.
4. Звіт Контрольної Комісії.
5. Вибір голови і членів Ради.
6. Зміна статуту.
7. Внесення. 1789 1-1

За Управу „Народної Лічниці":
Володимир Децикевич, голова.
д-р Тит Бурачинський, за секретаря.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів Ринок ч. 10